

den aanvaard. Het creatieve aandeel zorgt ook voor grote onzekerheid: je kan alleen vertrouwen op geniale eileggers. Daardoor wordt de creatieve industrie ook vaak gekenmerkt door overproductie: één op negen cd's is een succes, dus moeten ze overproduceren om de rest te dekken. Dat geldt vooral voor de gemedieerde en groot-schalige industrieën.

ETCETERA In de teksten over culturele industrie wordt vaak gewezen op het feit dat het verschil tussen hoge en lage cultuur is verdwenen. Waarmee bedoeld wordt dat er niet meer zo'n groot verschil bestaat tussen commerciële en gesubsidieerde kunstvormen. Houdt dit standpunt niet het risico in dat subsidies voor de kunsten uiteindelijk moeilijk te verantwoorden zullen worden?

Katia Segers

De overheid moet de culturele diversiteit handhaven en moet er dus ook voor zorgen dat alle kunstvormen kunnen gedijen en toegankelijk zijn. Vanuit beide argumenten (garanderen van de grootst mogelijke culturele diversiteit en stimuleren van de breedst mogelijke participatie) zullen subsidies aan de kunsten zeker altijd te motiveren blijven. En dat geldt dan vooral voor cultuurproducten die het op de markt niet zouden halen. Van experimentele kunstvormen kan de overheid geen marktgerichtheid vragen, en dat is ook niet nodig. Dat neemt niet weg dat de overheid van haar gesubsidieerde kunstorganisaties een zekere graad van zakelijkheid mag verwachten. Uitgedrukt in het aandeel eigen inkomsten, is dit voor onze kunstorganisaties vrij beperkt (zelden hoger dan de opgelegde plusminus 12%). Dat weinig kunstorganisaties erin slagen meer eigen inkomsten te genereren heeft vooral te maken met onze 'cultuur', traditie en organisatievormen en niet zozeer met de kunstvorm. Zo kan je bijvoorbeeld een groot verschil opmerken tussen het aandeel subsidies versus eigen inkomsten tussen de Angelsaksische en onze orkesten. De sterkere marktgerichtheid van een orkest als de

De kwaliteit van een fantastisch klassiek concert wordt niet teniet gedaan omdat de avond ervoor op diezelfde scène *Holiday on Ice* stond.

London Philharmonic, dat toch tot de top drie van de wereldorkesten kan gerekend worden, leidt tot een hoog aandeel eigen inkomsten die ze genereren door een uitgebreid scala aan instrumenten én een brede invulling van hun job. Hoewel ze niet vies zijn van het meewerken aan 'commerciële projecten', staat dat hun topkwaliteit niet in de weg. Ik bedoel hiermee niet dat onze eigen kunstorganisaties voortaan nu maar op Angelsaksische leest moeten gaan werken. Ik wil hiermee maar zeggen dat hoog en laag (en ik ben er eigenlijk van overtuigd dat die nog steeds bestaan) wel naast elkaar kunnen bestaan, ook binnen een beleid, zonder dat aandacht voor de populaire cultuur de kwaliteit van de hoge kunsten zou teniet doen. Waarom zou een Concertgebouw in Brugge niet haar zaal elke avond kunnen verhuren aan allerlei soorten evenementen? De kwaliteit van een fantastisch klassiek concert wordt niet teniet gedaan omdat de avond ervoor op diezelfde scène *Holiday on Ice* stond.

Als je dat opnieuw vanuit historisch oogpunt bekijkt was dat in het verleden de courante manier van werken. Kijk maar naar de Munt. De Munt is steeds een belangrijke culturele instelling geweest, maar de eerste 200 jaar van haar bestaan was ze een commerciële onderneming. De Munt is tot het begin van de 20ste eeuw aan de hand van een octrooisysteem beheerd, waarbij de directeurs persoonlijk financiële verantwoordelijkheid droegen. Om het risico te beperken, programmeerde men in de Munt lange tijd zeer divers: alle genres binnen de podiumkunsten kwamen aan bod, elke avond wat anders. De Munt is in die periode ook vaak failliet gegaan, omdat de podiumkunsten nu eenmaal een kapitaalintensieve en dus risicovolle onderneming blijft. Zeker in het kleinschalige Vlaanderen.

Het punt is dat ik geloof dat verschillende zaken gerust naast mekaar kunnen bestaan. Kwaliteit en zakelijke gerichtheid staan mekaar niet in de weg. Een beleid ten aanzien van de culturele industrieën impliceert dus ook niet een terugtrekkende overheid.

Die moet haar kunsten- en cultuurbeleid even sterk kunnen blijven ondersteunen. Een cultuurindustriële beleid betekent integendeel een uitbreiding van haar actieradius: de cultuuroverheid gaat via een cultuurindustriële beleid kunnen zorgen dat cultuurindustriële producten kwalitatiever én beter verspreid worden.

Erik Temmerman

De bedreiging van de subsidiëring van de kunstensector is een bedreiging die uit politieke hoek komt. Dat is het gevaar van politieke partijen die het kunstenbeleid willen privatiseren en dat is altijd een reëel risico: er zijn partijen en politici die deze mening zijn toegedaan. Dit heeft echter niets te maken met de ontwikkeling van een beleid rond culturele industrie, maar met een maatschappijvisie. Niet omdat het beleid rond culturele industrie ten koste zou gaan van een kunstenbeleid. Als De Decker enkele weken geleden beweert dat cultuursubsidies de cocaïne zijn voor de elite, dan is dat een maatschappijvisie, en geen beleidsvisie. Dat is een heel andere discussie.

1 Voor meer informatie hierover kan je terecht op www.wvc.vlaanderen.be/cultuurbeleid/download/cultuurindustrie_visietekst01022005.pdf

2 Meer informatie over de Conventie is te vinden op de portaal-site van UNESCO: <http://portal.unesco.org/culture>